
УДК 070(438):792.03(477.86)"1928/1931"

ББК 85.33

ВІДГУКИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ІМ. ІВАНА ТОБІЛЕВИЧА В СТАНІСЛАВОВІ (1921-1931)

О. М. Цівкач

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
кафедра світової літератури; 76000, м. Івано-Франківськ,
вул. Шевченка, 57, тел. 0(342+)59-60-63*

Стаття присвячена аналізу діяльності українського театру в місті Станіславові на підставі маловідомих рецензій, надрукованих у польських газетах періоду 1921-1931 років.

Ключові слова: театр, рецензія, преса

Яскравою сторінкою в мистецькому житті Галичини була діяльність «Українського народного театру ім. Івана Тобілевича» в Станіславові у 1921-1931 роках, який вважався на той час «одним з найкращих наших театрів». «Український народний театр ім. Ів.Тобілевича» відзначався розмаїтим репертуаром, на його сцені, часто в пристосованих приміщеннях, виступали талановиті актори, залишаючи глибокий слід в пам'яті глядачів. Свідчать про це спогади колишніх станіславівців. Так скульптор Григорій Крук згадував, що «з усіх інституцій найбільше любив я театр. В ньому я відчув красу української мови, почав знайомитися з українською літературою ... гасло світло, а на підвищенні появлявся диригент Барнич з чорною чародійною паличкою... Після оплесків – на знак чародійної палички з оркестри сипалася хвиля легкої музики. Далі відкривалася куртина й на сцену виходив незабутній Давидович... Високий рівень театрального мистецтва здобував собі великий успіх не тільки серед своїх, але і чужих. Поляки і також жиди вітали гру артистів з великим ентузіазмом» [6; с.547-551].

Ці слова спонукали нас, аналізуючи діяльність «Українського народного театру ім. Ів.Тобілевича» в Станіславові, використати рецензії не тільки українських театральних критиків, але й рецензії з місцевих польських газет, не уникаючи як негативних, так і позитивних суджень. Якщо відгуки української преси на вистави «Українського народного театру ім. Ів. Тобілевича» в Станіславові вже стали складовою частиною історії діяльності цього колективу, то відгуки польських театральних критиків не завжди бралися до уваги. Але для кращого усвідомлення рецепції діяльності українського театру в багатонаціональному дискурсі Станіславова кожна тогочасна театральна рецензія є важливою: «Театральна рецензія здобуває на наших очах – за суттю самої театральної природи – друге обличчя, притаманне вже науці про театр – стає документом,

власне ця її функція (...) і є вирішальною в нашій думці про її статус, відмінний від статусу інших рецензій” [13, с.182,186], тому що “театральне мистецтво різко відрізняється власною природою походження від походження – також дуже розмаїтого – інших видів мистецтва” [13, с.182], а “театральне дійство (...) існує тільки у той час, коли воно відбувається та зникає у хвилину свого здійснення” [13, с.183]. Можливо, тільки театральна рецензія (як в українських так і в польських газетах Станіславова) написана під свіжими враженнями від вистави, стає своєрідним додатковим документом для істориків театру.

Місто Станіславів у 1921 році отримало статус столиці воєводства, в 1925 приєднало до себе приміські райони Княгинин-Місто і Княгинин-Колонія, територія міста зросла у п’ять разів, населення до – 63 000 мешканців (36% поляків, 16% українців, 46% євреїв, 2% інших національностей – німців, вірмен, росіян). В багатонаціональному місті досить успішно діяли три театри – спочатку аматорський, а потім – професійний «Український народний театр ім. Івана Тобілевича», польський аматорський «Театр ім. Александра Фредра» та єврейський аматорський «Театр-студія ім. Гольдфадена». Станіславівський глядач мав можливість вибирати й порівнювати вистави цих трьох колективів. Місцеві польські газети 20-30-х років ХХ століття завжди були і будуть важливим джерелом інформації про життя тогочасного Станіславова. Правда, ці відомості не завжди мали об’єктивний характер.

Якщо використовувати новини про культурно-мистецьке життя Станіславова, видруковані в газеті «Кур’єр Станіславівський», то складеться враження, що в місті активно діяв лише польський аматорський театр ім. Ал. Фредра. Це було не так, на що звернула увагу інша польська газета «Земля Станіславівська», на сторінках якої щотижня друкувався репертуар усіх трьох (!) театрів та театральні рецензії на їх вистави. Наприклад, у січні 1928 року газета вмістила в рубриці «Repertuar Teatrów» наступну інформацію: “*Teatr im. Al.hr. Fredry.*: Sobota 28 bm. i niedziela 29 bm. Po raz 12 i 13 operetka «Cnotliwa Zuzanna». W przygotowaniu wodewil «Lwów w nosy»; *Teatr Tow. Muz. Dram. Goldfaden* pod artystycznym kierownictwem Dawida Hermana: Niedziela 29 bm. «W krainie duchów» misterium w 3 obrazach I.I. Pereca; *Ukraiński Narodowy Teatr im. I. Tobilewicza*: Niedziela 29 bm. «Panna Mara “komedia w 4 aktach Wł. Wynnyczenka. Sala Ukraińskiego Sokoła”...” [14, s.4].

Як відомо, 1911 року в Станіславові завдяки діяльності станіславівського лікаря й громадського діяча Володимира Яновича було створено Товариство «Український народний театр ім. Ів. Тобілевича». І з цього часу почалася його активна діяльність. Колектив аматорського театру підготував декілька вистав, які своїм змістом і ідеями піднімали важливі загальнолюдські проблеми, сприяли самоусвідомленості українського глядача. Робота театру була спрямована на пробудження в широких народних масах зацікавленості театральним мистецтвом, а через

те – українською мовою і літературою. Перша світова війна затримала розвиток цієї аматорської трупи. І тільки у травні 1921 року, в десятю річницю Товариства, завдяки зусиллям того ж Володимира Яновича, відбулося відродження колективу, а після реформи Уставу Товариства й утворення театрального кооперативу, починається новий етап у діяльності театру [10, с.580-588].

Найбільшого успіху театр досягає в сезонах 1928-1931 років, коли з театру аматорського він перетворюється на театр професійний й обирає на місце свого постійного перебування Станіславів. 1927 року театр отримав велику матеріальну підтримку мецената [2, с.577] – директора Станіславського Банку Господарства Крайового Костя Станіслава Пруса-Вишневського. Відомо, що “банківський урядовець К. Вишневський купував для вистав костюми з дорогого матеріалу, якого все життя жалкував для власного одягу, сплачував за рахунками за декорації, меблі, афіші, а найголовніше, дбав про регулярну місячну платню для артистів” [8, с.17]. Першим режисером відродженого театру в 1928 році став відомий у Станіславові актор Ярослав Давидович. Данило Антонович, пасинок К.С. Вишневського, вважав, що саме Давидович переконав майбутнього мецената включитися в театральну роботу. Згодом другим режисером став Григорій Сіятовський-Мінченко, в театр було запрошено ще й десять професійних акторів [3], серед яких було, як відомо, тенор М. Опар, талановиті українські акторки Лена Ленська, Людмила Сміринська, Ліза Радванська, подружжя Клавдія і Лавр Кемпе, баритон Івана Данчак та інші. Вже з початку серпня 1928 року в театрі розпочалася активна праця.

Театральний сезон 1928/1929 рр. «Українського народного театру ім. Ів. Тобілевича» розпочався виступом відомої в Європі української співачки, яка народилася на Тернопільщині, незабутньої Соломії Крушельницької (1872-1952), що з великим успіхом виступала на оперних сценах Львова, Варшави, Відня, Мілана, Петербурга, Парижа, Неаполя, Каїру; концертувала в США та Південній Америці. Її репертуар складався з понад 60 оперних ролей [11, с.728]. Але де б вона не виступала, свої концерти завжди закінчувала виконанням українських народних пісень. Одна з польських газет – «Земля Станіславівська» – відгукнулася на виступ співачки. Рецензію на її концерт написав професор місцевої Консерваторії Станіслав Кребс, який звернув увагу на красиве сопрано Крушельницької, підкреслив її чудову техніку, високу музичну культуру й майстерне володіння фразою. Особливим, на думку рецензента, було те, що вона надавала усім виконуваним творам індивідуального неповторного звучання, була майстерною в кожній деталі, що власне і принесло їй світову славу. Професор Кребс писав: “Пані Крушельницька впливала на публіку діапазоном незвичайно витончених ефектів, особ-

ливо в сучасних творах” [16, с.4.]*. Соломія Крушельницька “своїм виступом (...) ніби благословила “дружину” відроджуваного Театру на плідну творчу працю, на нові мистецькі здобутки на ниві українського театрального мистецтва. І так воно сталося” [7, с.184].

Г. Сіятовський-Мінченко і Я. Давидович працювали в театрі до 1929 року, перший режисерував переважно п'єси українського репертуару, другий – надавав перевагу водевілям, фарсам, комедіям з європейського репертуару. Згодом художнє керівництво «Українським народним театром ім. Ів. Тобілевича» здійснював Микола Бенцаль. Після нього театр очолив талановитий актор Володимир Блавацький. Чудові декорації до вистав створював Леонід Боровик, який був також талановитим характерним актором, театральним оркестром керував Богдан Сарамага, після нього за диригентським пультом місце зайняв талановитий скрипаль Євген Цісик.

До репертуару «Українського народного театру ім. Ів. Тобілевича» в період його перебування в Станіславі входили різноманітні драматичні твори як національного, так популярного європейського репертуару: трагікомедія М. Куліша «Мина Мазайло» та драми М. Старицького «Маруся Богуславка» і «Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці», «Шельменко-денщик» Гр. Квітки-Основ'яненка, «Наталка Полтавка» І. Котляревського, інсценізація за повістю М. Гоголя «Вій», “тірка” комедія Ів. Тобілевича «Суєта» і комедія Е. Ростана «Романтичні», комедія В. Винниченка «Панна Мара» та його ж п'єса «Гріх», комедія С. Білої «Ніч несподіванок» та драма Г. Запольської «Царевич», опера С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» та опера «Галька» Ст. Монюшка, оперетки Гірша «Доллі», Лео Фалля «Троянда Стамбула», Штрауса «Чар вальсу», Ф. Легара «Циганська любов» та драма К.Г. Розтворовського «Несподіванка» тощо.

Театр докладав великих зусиль, щоб вистави мали гарне режисерське і сценічне рішення, декорації, костюми й музичне оформлення. Меценат Кость Станіслав Прус-Вишневецький не рахувався з витратами, правда мінімальну допомогу отримував український театр і від Станіславівського магістрату. Але, якщо єврейський театр отримував 6 400 злотих на рік, то театр ім. Ів. Тобілевича тільки – 2 400 злотих [17, с.3].

Про великий успіх українського театру в Станіславі свідчать статті в польських газетах, в яких зазначено, що “Керівництво театру може тішитися з морального ефекту від вистав і великої підтримки тутешнім місцевим населенням без розподілу на національності” [18, с.4]. Театральний рецензент газети «Земля Станіславівська» вважав, що думка про відкриття сезону історичною драмою «Маруся Богуславка» класика української літератури Михайла Старицького, “була з усіх точок зору дуже вдалою, тому що п'єса має велику художню цінність і вибір її

* Переклад з польської мови тут і далі мій. – О.Ц.

був щасливим вчинком Дирекції Театру” [19, с.4]. Зала була переповненою глядачами, які не розчарувалися у своїх очікуваннях. Театральний рецензент польської газети Єжи Жажицький підкреслив високу художність самого драматичного твору, драматизм образу головної героїні, навіть порівняв “шляхетний образ Марусі” з фігурою Конрада Валленрода в моментах трагічного вибору між особистим щастям і щастям батьківщини. Рецензент високо оцінив як гру акторів, так і режисерські знахідки, додавши, що публіка “обсипала” акторів і Дирекцію квітами [19, с.4].

Цікавим у практиці українського театру було те, що він звертався до творів польського класичного оперного та драматичного репертуару. Так 1929 року станіславівці слухали у виконанні українських артистів оперу Станіслава Монюшка «Галька». З рецензій на цю виставу ми дізнаємося, що глядачів вразило багатство і пишність костюмів, ефектні декорації Леоніда Боровика, але перш за все – “високо художня гра артистів першокласного колективу” [20, с.4], старанність опрацювання музичного матеріалу опери й майстерне виконання партії Гальки артисткою Н. Костівною, їй дорівнював, спеціально запрошений на цю роль А. Гаєк у партії Йонтка. В рецензії зазначалося, що актори “в своїх сольних партіях завдяки чудовій грі, вмілому фразуванню і гарним голосам піднялися над повсякденністю та були сердечно підтримані багаточисленними глядачами” [20, с.6]. Не менш вдалими були партії Стольника в інтерпретації Івана Рубчака, партії Софії у виконанні Голіцинської. Успіху вистави сприяла майстерність диригента Богдана Сарамаги та музичного керівника театру, професора Ярослава Барнича [20, с.6].

Дирекція «Українського театру ім. Ів. Тобілевича» постійно працювала над поповненням репертуару, стежила за новинками драматичної літератури, за тим, що з’являлося на сценах Варшави, Львова чи Кракова. Цікавим фактом було те, що працівники театру не чекали на переклади кращих п’єс новітньої драматургії, а дуже часто робили власні. Так, Володимир Блавацький – видатний актор, який був з 1929 року ще й режисером театру – перекладає українською мовою драму Кароля Губерта Розтворовського «Несподіванка». В цій драмі основною подією “послужила авторові пригода в одному із сіл Лемковщини, яку він переїс в умовини польського села” [8, с.19]. Складність полягала в тому, що в своєму творі автор використав польські діалектизми. Але перекладач, на думку театрального рецензента Вітольда Реймана, вдало використав особливості українських діалектів з-над Збруча і зробив блискучий переклад: “Велика праця пана Блавацького заслуговує на щире визнання, тим більш, що його переклад є вірним відбиттям оригіналу із збереженням його особливого характеру” [21, с.4]. Рецензент високо оцінив досконалу сценічну форму і художню трактовку «Несподіванки» колективом українського театру, який “з пієтизмом поставив цей визначний драматичний твір, зумівши перенести на сцену широту ліній, зберіг цілі-

сність драми” [21, с.4]. Таке враження від вистави дозволило рецензенту, зазначити, що “Український театр сміливо увійшов в широко розкриті ворота ліпшого і буйного майбутнього, показавши своєю попередньою працею, результат більш аніж звичайний, а навіть просто чудовий, якщо брати до уваги умови існування театру” [21, с.4].

Мешканці Станіславова мали можливість побачити на сцені «Українського народного театру ім. Ів. Тобілевича» не тільки твори так званого серйозного репертуару, а також популярні оперетки, рев'ю, комедії. Великим успіхом користувалося рев'ю «Раз, а добре», авторами якої були Л. Лепкий та Ю. Шкрумеляк. Польські газети писали, що цю виставу треба зарахувати до дуже вдалих, завдяки легкому, дотепному, барвистому змісту, в якому і авторам, і акторам вдалося зберегти поміркованість, що припало до смаку глядачам. І хоча театральний рецензент «Землі Станіславівської» мав певні зауваження до гри оркестру, все ж написав, що “ціла вистава добре дивиться і заслуговує на визнання” [22, с.6].

Театральні рецензенти постійно звертали свою увагу на особливу зіграність трупи та старанність акторів українського театру. Так, один із рецензентів написав, що вистава оперетки австрійського композитора Лео Фалля «Троянда Стамбулу» “була дуже вдалою, що є перш за все заслугою зіграного колективу” [23, с.4], а українська опера «Катерина» за поемою Тараса Шевченка на музику Аркаса була “поставлена з великою старанністю і надзвичайним пієтизмом” [24, с.8], особливо наголосивши при цьому, що актори “грали без суфлера!” [24, с.8], а це в умовах провінційного театру, коли прем'єри давалися майже щотижня, можна було порівняти з подвигом і тому викликало захоплення.

Кінець цього театального сезону для українського театру був досить складним. Через невідале фінансове керівництво театром у лютому 1930 року театр опинився у тяжкій ситуації: актори не отримали платні, а борг театру досяг “40 тисяч злотих”, про це з тривогою писала газета «Земля Станіславівська» [25, с.2], польські журналісти закликали мешканців міста не бути байдужими, не втратити цей важливий осередок культурно-мистецького життя Станіславова, “який своєю переможною ходою, зусиллям і жертвовною працею цілого колективу осягнув в останній час художньої вершини” [25, с.2]. Першою відгукнулася збентежена українська спільнота міста, вона активно провела збір необхідних коштів і “цим надала можливість існувати цьому культурному закладу” [25, с.2].

Отримавши фінансову підтримку, колектив театру зміг виїжджати на провінцію, де з нетерпінням очікували на його приїзд. Кореспонденти газети «Земля Станіславівська» повідомляли, що гастролі проходять з великим художнім успіхом, це давало надію на фінансову стабільність театру [25, с.2]. Театральний сезон «Український театр ім. Ів. Тобілевича» закінчив виставою «Мина Мазайло» Миколи Куліша. Відомо, що режисер і актор станіславівського театру Володимир Блавацький, прочи-

тавши цю комедію, “захопився бажанням поставити її і сам вирішив грати в ній головну роль”, мав на меті показати актуальність проблеми русифікації [8, с.20]. Вистава мала великий успіх, а театральний рецензент газети «Земля Станіславівська» перш за все звернув увагу на основну ідею твору – “на боротьбу двох культур, двох світів – культури української протиставленої російській” [26, с.4].

Театральний сезон 1930/1931 року український театр розпочав історичною драмою Л. Старицької-Черняхівської «Гетьман Дорошенко», де Микола Бенцаль, український актор багатогранного обдарування і режисер театру, був незрівняним у головній ролі гетьмана Дорошенка. Успішними того ж року були й інші вистави театру – комедія «Мартин Боруля» І. Тобілевича, в якій “всі артисти довели, що ставляться до мистецтва серйозно” [9, с.75-78]; «Циганка Аза» М. Старицького (переробка повісті Ю. Крашевського «Хата за селом» Ю. Крашевського), «Гріх» В. Винниченка. Загалом треба зазначити, що і цей сезон був дуже плідним для колективу. Український народний театр не тільки давав вистави у Станіславові, але й багато гастролював по Львівському і Станіславівському воєводствах. Так у січні 1931 року Театр був на гастролях у Львові, в лютому – у Бережанах, Копичинцях, Борщеві, у квітні – в Коломиї, Надвірній, Ходорові, Стрию, Дрогобичі, у червні – в Східниці, Тустановичах, Стрию, Болехові і Вигоді, в першій половині липня відвідав Ворохту, звідки виїздив до Татарова, Микуличина і т.д. Учасники тих гастрольних подорожей згадували: “Скільки кілометрів ми проїхали – один Бог хіба знає, призабулись всякі невігоди, тарапати в дорозі, особливо восени чи зимою... Не забулося одного, – тієї могутньої, пориваючої української пісні, що так бадьоро лунала на станціях Галичини...” [6, с.550]. Не випадково львівська газета «Діло» дуже високо оцінювала діяльність саме «Українського народного театру ім. Ів. Тобілевича» у Станіславові і писала про нього, що це “наша найкраща театральна трупа” [4, с.4].

У невеликій статті немає можливості розглянути всі відгуки місцевої польської преси на вистави «Українського народного театру ім. Ів. Тобілевича» навіть у самому Станіславові. Ми намагалися привернути увагу до малодосліджених джерел, які можуть стати підставою аналізу репертуарної політики цього колективу, дозволять уточнити акторський склад, що постійно змінювався, відшукати призабуті імена станіславських акторів-аматорів, які охоче брали участь у виставах свого улюбленого театру. Варто сягнути до польських газет, які виходили в інших провінційних містечках Польщі, в яких гастролював саме український театр з Станіслава, докладніше вивчити діяльність режисерів, серед яких були визначні діячі українського театру, також диригентів і балетмейстерів, костюмерів й декораторів Станіславівського театру. Тому що, дуже часто за ніби відомою назвою «Український театр ім. І. Тобілевича» діяли різноманітні мандрівні сценічні колективи, які все ж мали

свою долю і свою власну історію, відмінну від історії «Українського народного театру ім. Ів. Тобілевича» в Станіславові, що так багато завдячував його мешканцям і так багато зробив для піднесення української культури в цьому місті.

Слушно зауважили Еріх Фромм і Давид Райсман, що в періоди історичних, культурних і суспільних переломів завжди актуалізувалися і поставали перед особою проблеми, пов'язані із самовизначенням і самоусвідомленням, які інколи були викликані перебуванням в опозиції до когось чужого, іншого за етнічними, національними ознаками, за ментальністю і звичаями [14]. Власне такі процеси знайшли своє віддзеркалення в театральномистецькому житті Станіслава періоду міжвоєнного двадцятиліття.

Література

1. Антонович Д. Театр ім. Тобілевича і його меценат дир. К.Вишневський / Дмитро Антонович // Альманах Станіславівської землі. Збірник матеріалів до історії Станіслава і станіславівщини. – С. 582.
2. Бенцаль-Карпак О. Український народний театр ім. І. Тобілевича / Олена Бенцаль-Карпак // Альманах Станіславівської землі. Збірник матеріалів до історії Станіслава і станіславівщини. – С.77.
3. В цьому театральному сезоні до польського аматорського театру імені Ал.Фредра в Станіславові було запрошено лише три професійних актора.
4. Діло. – Львів, 1931. – 13 січня. – С. 4.
5. Ковальчук В. Діяльність українських театрів у Галичині, на Волині й Закарпатті / В.Ковальчук // Сучасне й минуле. Вісник українознавства НТШ. Ч.2 – Львів, 1939. – С. 100.
6. Крук Г. З молодих років у Станіславові / Григорій Крук // Альманах Станіславівської землі. Збірник матеріалів до історії Станіслава і станіславівщини. – С. 547-551.
7. Морозюк В. Галицький театр імені Івана Тобілевича / В.Морозюк // Перевал. – Івано-Франківськ, 1998. – №2. – С. 184.
8. Ревуцький В. В орбіті світового театру / Валеріан Ревуцький – Київ-Харків-Нью-Йорк, 1995. – 245 с.
9. Рідна Школа. – Львів, 1936. – №5. – С. 75-78.
10. Ставничий І. З театального життя у Станіславові / І.Ставничий // Альманах Станіславівської землі. Збірник матеріалів до історії Станіслава і станіславівщини. – С. 580-588.
11. Універсальний словник-довідник. – Київ: Ірина, 1999. – С. 728.
12. Repertuar Teatrów // Ziemia Stanisławowska, 1928. – №4. – 29.01. – s. 4.
13. Skwarczyńska S. Swoisty status recenzji teatralnej / Stefania Skwarczyńska // W orbicie literatury, teatru, kultury naukowej. – Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX, 1985. – S. 182.

14. Див. Докл.: Społeczna tożsamość jednostki. W świetle wywiadów z Polakami pochodzenia żydowskiego urodzonych w latach 1944-1955. – Warszawa, 1990. – S. 64
15. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1928. – №4. – S. 2.
16. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1928. – №41. – S. 4.
17. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1929. – №56. – S. 3.
18. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1929. – №61. – S. 4.
19. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1929. – №94. – S. 4.
20. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1929. – №71. – S. 6.
21. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1929. – №102. – S. 4.
22. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1930. – №112. – S. 6.
23. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1930. – №116. – S. 4.
24. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1929. – №77. – S. 8.
25. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1930. – №120. – S. 2.
26. Ze sceny // Ziemia Stanisławowska. – 1930. – №122. – S. 4.

Стаття надійшла до редакційної колегії 19.12.2012 р.

*Рекомендовано до друку докт. філол. наук, професором Козликом І.В.,
докт. філол. наук, професором Крисию Б.С. (Львів)*

REVIEWS OF THE POLISH PRESS ABOUT THE UKRAINIAN THEATER THE NAME OF IVAN TOBILEVICH IN STANISLAV (1921-1931)

O. M. Tsivkach

*PreCarpathians National University by Vasyl Stefanyk;
department of world literature; 76000, Ivano-Frankivs'k, Shevchenko str., 57;
ph. +380 (342) 59-60-63*

The article is devoted to the analysis of the Ukrainian theater in Stanislav and based on little-known reviews published in Polish newspapers in 1921-1931.

Key words: *theater, reviews, press*